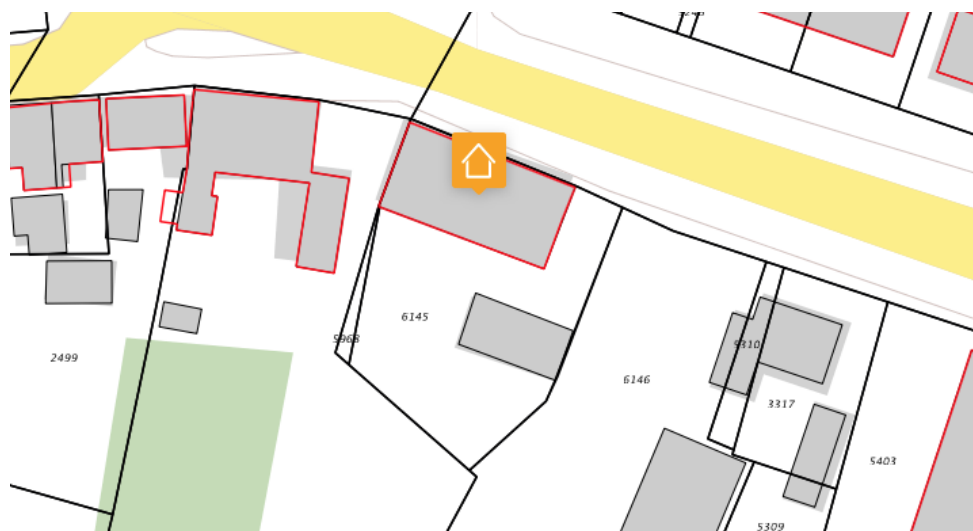

John van Lierop

ARCHITECTUUR BOUWHISTORIE RESTAURATIE

Brouwersstraat 2, Heeswijk-Dinther
Historische onderbouwing 22-03-2018

Kadasterkaart Brouwersstraat 2, Heeswijk-Dinther

algemene gegevens

opdrachtnr.: 063

Object: Woonboerderij
 Adres: Brouwersstraat 2
 5473 HB Heeswijk-Dinther
 Gebruik/beheer: bewoond

Eigendom: Familie Verstegen
 Adres: Brouwersstraat 2
 5473 HB Heeswijk-Dinther
 telefoon: 06-82070469
 e-mail: roel@authentiekbouwen.nl

Kadastrale gem.: Heeswijk Dinther
 Sectie: C
 Kadastraal obj.: 5967
 Monumentnr.: 1721/HD2 (gemeentelijk monument)

Opdrachtnemer: John van Lierop (erfgoedarchitect / bouwhistoricus)
 JOHN VAN LIEROP
 architectuur | bouwhistorie | restauratie
 adres: Jan Heijnsstraat 29
 5041 GB Tilburg
 telefoon: 06-54697524
 e-mail: info@johnvanlierop.com

Niets uit deze rapportage mag worden veeleenvoudigd en / of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ODZOB / John van Lierop. Hiermee wordt verwezen naar het auteursrecht en copyright volgens de Nederlandse Wet.

In 1934 trekt de harmonie voorbij Brouwersstraat 2. Collectie Wijgergangs

In 1983 heeft de boerderij zijn doorstekende muren verloren en zijn de gevels witgeschilderd. BHIC

motivatie / opdracht

Roel en Suzanne Verstegen hebben de wens om hun monumentale boerderij te restaureren en daarbij het huis, met behoud van monumentale waarden, naar de huidige eisen van de tijd te brengen. Het huis wordt gesplitst zodat Broer Ton Verstegen de oude stal als woning kan betrekken.

Voorafgaand aan het maken van een verbouwingsplan hebben zij aangegeven om de historische kenmerken van het monumentale gebouw inzichtelijk te willen hebben. Dit document heeft als doel om dat inzicht te geven zodat in de nieuwe plannen met de uitkomsten rekening kan worden gehouden en de overheid een toetsingskader heeft om de plannen op te beoordelen.

Huidige kadastrale situatie i.c.m. de kadastrale situati van ca. 1832. Brouwersstraat 2 is het enige gebouw dat op de oude kadastrale kaart te zien is en nu nog bestaat.

Brouwerij Het Blauwe Kruis

In de zeventiende eeuw bezit was het bezit van de familie Suijskens. Bij de deling van de kinderen Leendert Wijnen Suijskens werd het op 28 maart 1705 bezit van dochter Jenneke die gehuwd was met Jacob Gabriëls. Er stond toen al een brouwerij bij het huis.

- 1715: De volgende eigenaar was Willem Sjongers ook wel Sjungers genoemd. Deze kocht in 1715 een gedeelte van de kinderen van Jacob Gabriëls v.d. Graaf.
- 1736: In dat jaar waren Geerling Sjungers en de kinderen Wijnand Jacobs v.d. Graft samen eigenaar.
- 1756: Geerling Sjungers had toen een koopbierbrouwerij aan zijn huis, waar al meer dan 100 jaar gebrouwen werd. Het octrooi was kwijt, maar het was waarschijnlijk van de hand van de onderijkmeester Ger. de Jong van 31 aug. 1717.
- 1769: In 1769 was Willem Sjongers eigenaar.
- 1795: Verdeling tussen Geerling Sjongers en Francis v.d. Boom die gehuwd was met Agneeske Sjongers. Het werd toen bezit van Agneeske en Francis v.d. Boom-Sjongers.
- 1814: Francis v.d. Boom verhuurde het in 1814 aan Wilhelmus Schouten, bierbrouwer.
- 1820: In 1820 vond de ruil tussen plaats tussen Brouwersstraat 1 van Johannes van Sleeuwen (gehuwd met Maria Schouten) en Brouwersstraat 2 eigendom van Johanna Raaymakers, tweede echtgenote en weduwe van Francis v.d. Boom. Het Blauwe Kruis werd geschat op fl. 2700,--.
- 1832: Bij de opname voor het kadaster kreeg het nummer C 838.
- 1850: Via de erfdeling van zijn ouders werd Willem van Sleeuwen op 21 juni 1850 eigenaar. De volgende eigenaar was diens zoon Adr. Corn. van Sleeuwen. Deze stierf ongehuwd. Na een sloop van een gedeelte van de gebouwen kreeg het kadasternummer C 1974. Zijn broer Johannes Hubertus van Sleeuwen gehuwd met Adriana van Kessel werd daarna eigenaar.
- 1928: Rond 1928 werd het gekocht door Lambertus, Hendricus en Leonarda van Doorn.
- 1936: Rond 1936 werd het toebedeeld aan dochter Leonarda gehuwd met Adr. Wijgergangs.

Situatie van 1832

gebruiksgeschiedenis

Het huidige pand heeft een negentiende eeuwse uitstraling met twintigste eeuwse elementen. De basisvorm heeft mogelijk oudere onderdelen in zich (o.a. metselwerk in achter en zijgevel).

De gebruikersgeschiedenis van het pand dat van oudsher 'Het Blauwe Kruis' en eerder 'Den Herberg' genoemd werd is eerder opgetekend (Heemkundige Parel door J. van de Leest). Het is bekend dat het pand reeds in de zeventiende eeuw in gebruik was en een brouwhuis had. Een stichtingsdatum is niet vermeld. Het is ook mogelijk dat Wijnand Jan Suijskens omstreeks 1641 er voor het eerst een huis liet bouwen. Er wordt geschreven dat het huis in 1799 met andere huizen afbrandde. Het moet kort daarna herbouwd zijn. Door huizenruil werd Johannes Sleeuwen in 1820 eigenaar van Het Blauwe Kruis. Er wordt geschreven dat het toenmalige huis door zijn lagere klasse een ander gebouw betreft en dat het huidige gebouw omstreeks 1850-1890 gebouwd moet zijn. De hoofdvorm die op de kadastraal kaart opgetekend is komt echter perfect overeen met het huidige waardoor we moeten afvragen of men niet afweek van de oude contouren of hoe we de term 'nieuwbouw' in deze moeten interpreteren. Mocht de laatste dateringen kloppen dan is het gebouw erg ouderwets voor zijn tijd.

Brouwersstraat 2, Kohier nummer 108, sectie C 838 (artikel uit Heemkundige Parels door J.v.d. Leest)

Bij de erfdeling van de goederen van Jan Suijskens en Anna Spierings in 1641 kreeg zoon Wijnand de schuur met de hof en boomgaard. Hij kreeg o.a. ook nog 'de gerechtigheid van het dijkske aan de derpvonder tegen Lenart Rutten gelegen mits daaruit te betalen de gebuurcijs en lofbaarlijk te onderhouden dat het volk daarover gevoeglijk kan passeren en repasseren.'ⁱ

Mijn veronderstelling is dat er bij de schuur een huis is gebouwd door Wijnand Jan Suijskens. Mogelijk was het eerder bezit van zijn oom Adriaan Wijnand Suijskens, bierbrouwer in 's-Hertogenbosch. Een van de zonen van Wijnand was Leendert, die gehuwd was met Lambertha Evert Jacobs, wier vader mede-eigenaar was van het tegenoverliggende huis Brouwersstraat 1.

Via deling kwam het toe aan zijn schoonzoon Jacob Gabriëls van de Graaf, gehuwd met dochter Jenneke. Deze verhuurde het aan zijn zoon Wijnand. Het was een huis met brouwhuis, genaamd 'den Herberg.'

Rond 1715 kwam een deel in het bezit van Willem Sjongers ook wel Sjungers genoemd; de kinderen van Wijnand van de Graaf behielden tot 1756 waarschijnlijk nog een vijfde deel in eigen bezit.

Geerling Sjungers, de volgende eigenaar, verklaarde op 14 januari 1756 dat hij een koopbierbrouwerij aan zijn huis had staan, waar al meer dan 100 jaar werd gebrouwen. Het octrooi was kwijt, maar het was waarschijnlijk op 31 augustus 1717 door ijkmeester Gerardus de Jong uitgegeven.ⁱⁱ

In 1771 verhuurde Willem Sjongers het aan Hendrik van de Leemput.

Op 19 december 1795 vond de verdeling plaats tussen Geerling Sjongers en Francis van den Boom, gehuwd met Agnes Sjongers. Agnes kreeg dit huis, dat toen 'het Blauwe Kruis' werd genoemd.ⁱⁱⁱ

In 1799 brandde het af tezamen met enkele andere huizen aan de zuidzijde van Den Dolvert.

De harmonie met het bestuur voorop wandelt in 1934 door de straten van Dinther. Hier zijn ze nabij Brouwersstraat 2.
Fotocollectie: Familie Wijgergangs

Francis van de Boom verhuurde het op 14 oktober 1814 aan bierbrouwer Wilhelmus Schouten. Johanna Raaymakers, de weduwe van Francis van den Boom wilde in 1818 'het Blauwe Kruis' verkopen en men beschreef het als een huis, hof en binnenveld met achterhuis en stallen en bijstaande bierbrouwerij met zijn ketel, koelbak en kuipen en korenschuur, gelegen aan het Marktveld.^{iv}

In 1820 ruilden Johannes van Sleeuwen, gehuwd met Maria Schouten, wonende aan de Brouwersstraat 1 en de weduwe van Francis van den Boom hun huizen. Het Blauwe Kruis werd geschat op 2700 gulden en werd eigendom van Johannes van Sleeuwen.^v

In 1832 stond er een totaal ander huis dan tegenwoordig; het was van de negende klasse en dat was een lage klasse. Het huis was samen met het erf 7,40 aren groot en de brouwerij was 2,97 aren groot.

Op 21 juni 1850 kreeg Willem, evenals zijn vader bierbrouwer, de goederen gelegen in sectie C 838 t/m 841, 844, 845, 817 en 819 toebedeeld.^{vi}

Op 24 oktober 1892 werd Adrianus Corn. van Sleeuwen eigenaar. Het had toen een ander kadastrummer, hetgeen wijst op een verbouwing of nieuwbouw. Waarschijnlijk is de huidige boerderij dus in de periode 1850-1890 gebouwd. Toen Adrianus in 1899 ongehuwd overleed, werd zijn broer Johannes Hubertus eigenaar. Diens weduwe Adriana van Kessel verkocht het rond 1928 aan de familie Van Doorn.

Rond 1935 werd dochter Leonarda, gehuwd met Adr. Wijgergangs, eigenaar en sindsdien is het in het bezit van de familie Wijgergangs. Nu boert hun kleinzoon er.

ⁱ BHIC, locatie Veghel: RA Dinther inv.nr. 41, fol. 144v

ⁱⁱ BHIC, locatie Veghel: RA Dinther inv.nr. 81, fol. 36v

ⁱⁱⁱ BHIC, locatie Veghel: RA Dinther inv.nr. 90, fol. 33

^{iv} BHIC, locatie Veghel: NA Dinther inv.nr. 889, akte 25/35

^v BHIC, locatie Veghel: NA Dinther inv.nr. 891, akte 53

^{vi} BHIC, locatie Veghel: NA Dinther inv.nr. 714, akte 76

Brouwersstraat 2 in 1983. BHIC

Voordeur in 1983. De rode lijnen geven de oorspronkelijke breedte van de muuropening aan. BHIC

exterieur: voorgevel

Door middel van de oude foto's die bewaard zijn kunnen we ons een beeld vormen van de vroegere situatie van het exterieur. Op de kadastrale kaart zagen we al dat de oppervlakte van het gebouw in de negentiende eeuw bestond. Als we de hoofdvorm en de gevels beschouwen kunnen we waarschijnlijk met zekerheid zeggen dat het gebouw er in zijn huidige vorm destijds al stond. Opvallend is het forse woongedeelte en relatief kleinde stalgedeelte dat overeenkomt met het beroep en de positie van de oorspronkelijke bouwers en eerdere gebruikers van het pand. Het boeren werd hier waarschijnlijk overschaduwd door de productie van bier. De indeling van gevels en de uitstraling is in de tussentijd wel gewijzigd. Het gebouw is opgetrokken in baksteen dat in kruisverband gemetseld is. De hoge plint is waarschijnlijk een latere toevoeging. De posities van muurankers duiden op de hoogte van verdiepingvloeren en de achterliggende dakconstructie. Doordat het gebouw tussen de jaren '50 en '80 volledig wit geschilderd is, zijn waarschijnlijk veel bouwsporen aan het zicht onttrokken. Door een beknopte analyse zijn er toch een enkele waar te nemen. Deze benoemen we in de beschrijving van het exterieur.

Bij de laatste verbouwingen heeft het gebouw een nieuw pannendak gekregen waarbij men de doorstekende gemetselde topgevels verwijderd heeft. De oude schoorstenen zijn gehandhaafd. Bij deze werkzaamheden zijn de halzen van de topgevels waarschijnlijk opnieuw opgemetseld en heeft men de kroonlijst niet laten terugkeren maar door een sobere mastgoot vervangen. Dat de voorgevel in het verleden verhoogd is zien we op de zolder aan het metselwerk. Aan de buitenzijde wordt dat nieuwere metselwerk door de gestucte kroonlijst aan het zicht onttrokken. De zijvels werden daarmee asymmetrisch. De verhoging is in de zijgevel goed te zien op de oudst bekende foto uit 1934 (collectie Wijgengangs). Op die foto is ook het pand nog ongeschilderd, heeft het nog geen glas in lood en zien we de oudere kleurstelling.

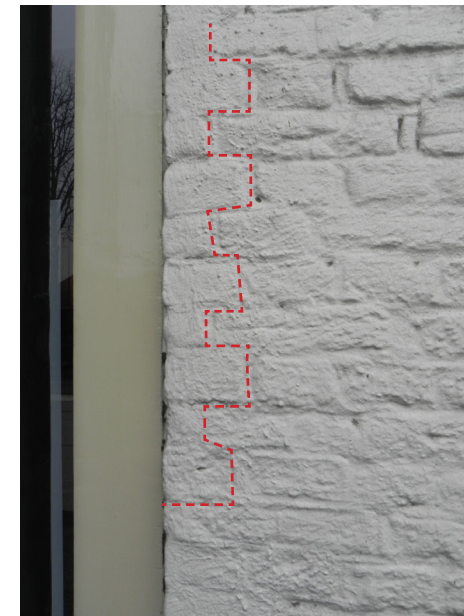
Houten stalramen ter vervanging van ijzeren.

De bakgoot is vervangen door een mastgoot.

De oude luiken zijn in een perfecte staat en zijn voorzien van prachtig hang en sluitwerk, opvallend is de toepassing van dubbele luikwervels.

De on-natuurlijke beëindiging van het metselwerk (met klezoor op het einde) duidt op een verandering van de gevelopeningen.

Verderop in het dorp nabij de kerk van Heeswijk vinden we mooie voorbeelden van dergelijke bakgoten.

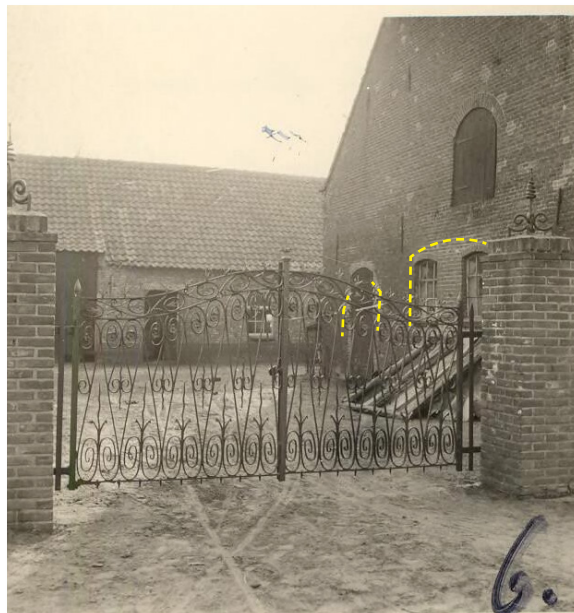
Wat van de kroonlijst resteerd is het gecementeerde deel. De fraaie versieringen zijn mogelijk aangebracht in de periode dat de vensters een andere raamindeling hebben gekregen. De bouwsporen aan de kozijnstijlen tonen aan dat de wisseldorpel voorheen lager lag. Als men deze zou reconstrueren krijgt men waarschijnlijk een schuifvenster met kleine ruitverdeling. De huidige fraaie 3-ruits schuifvensters hebben glas in lood in het bovenlicht dat tevens een getoogde bovendorpel heeft. De oude luiken zijn behouden. Verstoringen in het metselwerk rond het voordeurkozijn laten zien dat deze bij een vervanging versmald is. Het huidige kozijn heeft een fraaie hol-profilering en deurkalf. De paneeldeur heeft fraai lijstwerk en de kussens van de panelen hebben fraaie bolle ovalen waardoor de deur kenmerken van de empire-stijl vertoont. De stalramen aan de linker zijde van de voorgevel zijn naar verwachting tussen 1900 en 1930 bij een grotere lichtbehoefte en mogelijk andere stalaanpassingen aangebracht. De uitbraaksporen zijn door een omlijsting van cement uit het zicht gehouden. De oude ijzeren ramen die nog op de foto uit 1954 te zien zijn, zijn later door houten exemplaren vervangen. Op dit punt vertoont de gevel een flinke bolling in het metselwerk die men eerder door het aanbrengen van schroefankers tegen heeft willen gaan.

Brouwersstraat 2 in 1983. BHIC

De lagenmaat van voor- en zijgevel komt niet overeen. De voorgevel staat aan de bovenzijde bol.

De boerderij Brouwersstraat 2 in 1954.

exterieur: linker zijgevel

De hoek waar de voor- en linker zijgevel elkaar ontmoeten vertoont een verschil in 'lagenmaat'. Dat kan komen doordat men voor de voorgevel tijdens de bouw een wat esthetischere steen verkoos of dat beide gevels op verschillende tijden gebouwd zijn. De voor- en zijgevel hebben op begane grondniveau mogelijk flink te lijden (gehad) van vochtontwikkeling uit de stalruimte. Het zichtbare oppervlakteverschil en de bolling ter hoogte van de verdiepingsvloer kunnen daar een gevolg van zijn. De zwakkere stenen verpulveren en de verflaag kan mogelijk vocht in de muur houden. Of deze zijgevel op zichzelf in meerdere fasen tot stand is gekomen kunnen we door de verflaag moeilijk zien. Wat we op de oude foto uit 1954 goed kunnen zien is dat de indeling van de gevel op de begane grond in tweede instantie is aangebracht. De getoogde deuren en ijzeren vensters verhullen een oudere indeling. Daarnaast is flink wat inboetwerk te zien dat misschien kan duiden op herstelwerkzaamheden na de tweede wereldoorlog.

exterieur: rechter zijgevel

In de rechter zijgevel ontwaren we ondanks de witte verflaag nog wat bouwsporen, die overeenkomen met de bestaande situatie die we op oude bouwtekeningen uit 1963 zien. De gevelverhoging zagen we reeds op de foto uit 1934 en kunnen we nagaan als we de lijn oudste muurankers volgen. De bovenste drie kozijnen zijn nog oud. De vensters op de verdieping hadden een zesdeling met brede middenstijl en hadden diefijzers. De twee oorspronkelijke opkamerramen zijn nog herkenbaar (A) boven de destijds ingebrachte vensters. Onder de oude opkamervensters zijn ook de kelderlichten gedicht (B). In die zelfde periode is waarschijnlijk voor het resterende deel van de opkamer een nieuw venster ingebracht (C). Het venster op de hoek is waarschijnlijk een toevoeging uit het begin van de 20e eeuw. Deze behoefte aan meer licht bracht daarnaast ook constructieve problemen met zich mee. Het gat vormt een verzwakking op de hoek waardoor de gevel zakt en het raam scheeftrekt. Van een andere orde is het bouwspoor dat we herkennen aan de afwijking in de baksteenformaten en het metselverband. Op schouderhoogte zien we de scheiding (blauwe stippellijn). Het is ook opmerkelijk dat de opkamervensters net niet in lijn liggen met de keldervensters. We kunnen uit deze bouwsporen mogelijk afleiden dat de basis van de zijmuur flink ouder is dan het metselwerk daarboven.

exterieur: achtergevel

De achtergevel vertoont diverse bouwsporen. Het is de gevel die het minst architectonisch is. Omdat deze vanaf de weg niet zichtbaar was werd hier minder waarde aan gehecht. Een duidelijk ritme in de gevelopeningen, zoals we dat bij de straatgevel zien, ontbreekt hier. Grote en kleine openingen wisselen elkaar af. Het staldeel heeft naar zijn functie wat meer dichte gevels dan het oude woongedeelte. Doorgaans blijft er in de gevels aan het erf wel wat meer ouder historisch materiaal bewaard. Op basis van de oude tekeningen kunnen we ons de voorgaande situatie voorstellen. Ten opzichte van de toenmalige situatie zijn gevelopeningen dichtgezet (achterdeur en staldeur), vergroot (tuindeuren en keukenraam) of bijgeplaatst (achterdeur). In de huidige gevelopeningen is geen oud kozijnwerk en / of ramen / deuren meer aanwezig. Deze openingen zijn allen ingezaagd en hebben geen lateien of rollagen boven zich. Vlak onder de dakvoet tekent in het metselwerk een verhoging of een reparatie zich af. Het oudste metselwerk zit in de linker hoek. Aan een flinke bouwnaad is te zien dat de zijgevel er ooit tegenaan gebouwd is. De vertanding op de rechter hoek en de afwijkende structuur van de bakstenen laten zien dat grote delen van de stalgevel later (waarsch. tweede of derde kwart twintigste eeuw) zijn heropgebouwd, de rechter hoek en de zijgevel zijn bestaan uit ouder materiaal.

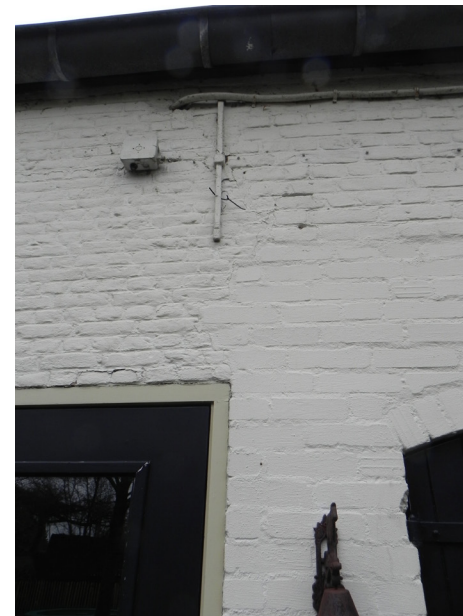
Achtergevel van het woongedeelte. Met rode lijnen zijn de bouwsporen zichtbaar gemaakt.

Aansluiting van 'nieuwere' en rechte zijgevel op de bolle oude achtergevel.

Het metselwerk van de stal vertoont twee soorten jonger metselwerk. Met een groter formaat steen is de gevel in het verleden integraal vervangen. Na de jaren '60 zijn twee openingen verkleind en gedicht.

Achtergevel van het schuurgedeelte.

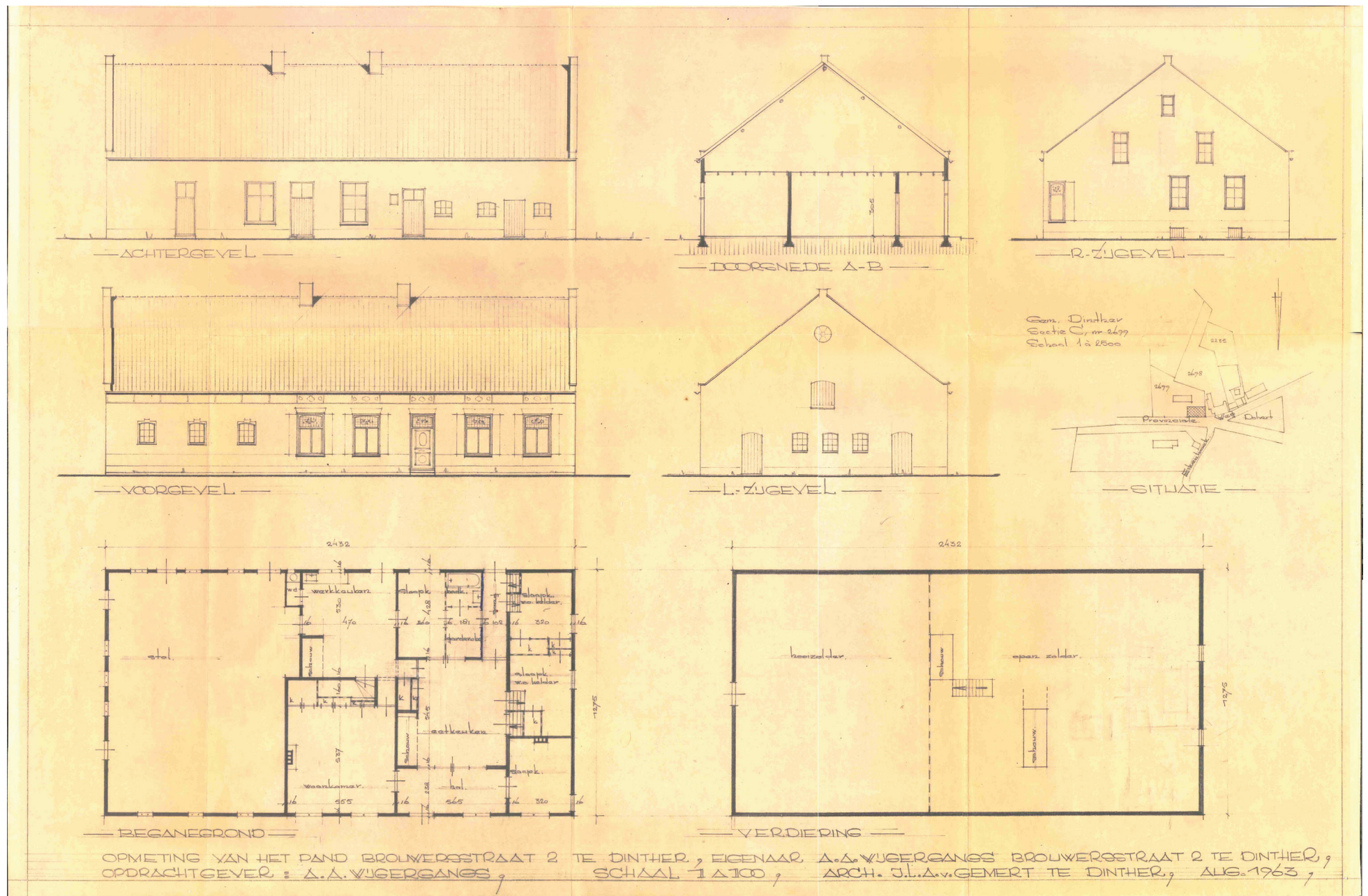
bijgebouw

Het bijgebouw staat haaks op enige afstand achter het huis. Het is opgemetseld in een grijze betonsteen op een trasraam van roodgebakken klinkers. Het dak is met een blauw gesmoorde oude holle dakpan gedekt en heeft aan beide zijden een wolfeinde. De gevelopeningen zijn met betonlateien afgedekt en de ramen en deuren zijn van hout.

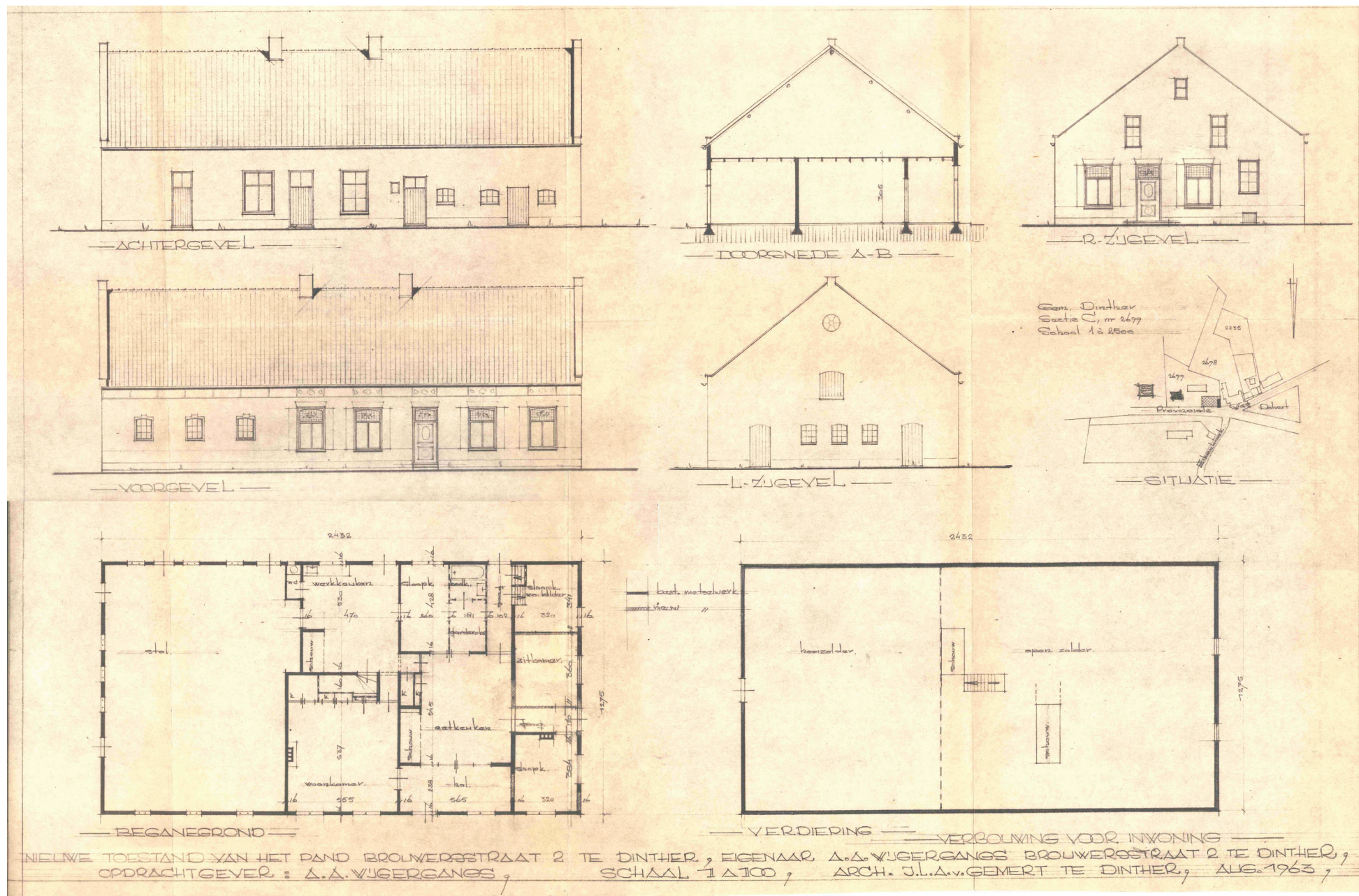
Op de kaart van 1832 is te zien dat het huidige bijgebouw op de locatie staat van het oude brouwhuis. Het formaat en de richting wijken dermate af van die situatie dat we vermoeden dat het huidige gebouw een opvolger betreft. Nergens in het huidige gebouw zijn oude bouwmassa of materialen waar genomen. Ten opzichte van de toestand die op de foto's, die in het kader van het MIP in 1983 zijn gemaakt, staat is het gebouw flink ingekort. De voormalige lengte is nu nog te herkennen aan de kleine berging. Dat gebouwtje os de voormalge noord-oosthoek van het gebouw. De delen waar het gebouw is ingekort zijn met gepotsekdelde delen gedicht. Het gebouw is in materiele zin van geen monumentaal belang. Enkel de orientatie en richting van het gebouw is enigzins van belang omdat het herinnert aan het oude brouwhuis dat ooit op deze plek stond. Gezien de oude functie van het hoofdhuis vormde dat een twee-eenheid.

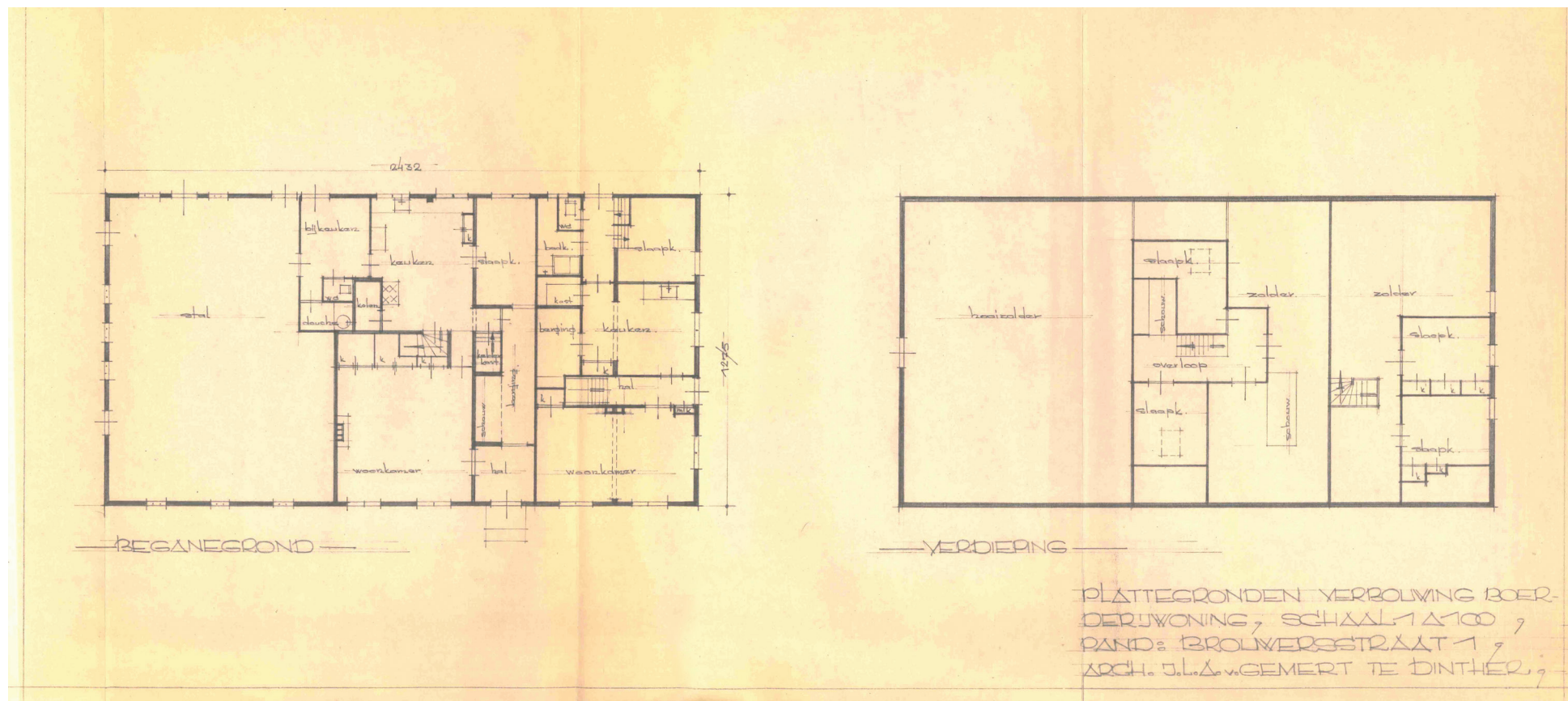
De situatie van de schuur zoals die er in 1983 bijstond kon weldegelijk onderdelen van het oude brouwhuis bevatten. Het opgande werk is BHIC

De opmeettekening van architect J.L.A. van Gemert uit 1963 maakt inzichtelijk hoe de woning er voor die verbouwing uit heeft gezien.

Op de nieuwe situatie die architect Van Gemert tekend is nooit daadwerkelijk uitgevoerd.

De opsplitsing die in de jaren '60 voorzien was is nooit uitgevoerd.

interieur: woonhuis

Het gebouw is te verdelen in een woonhuis en een stal/schuur. Het woonhuis is daarbij opvallend groot. Omdat de huidige scheidingsmuur tussen beide onder een moerbalk is gelegen, i.t.t. de overige muren die direct de balkagen dragen en het tweede rookkanaal later tegen een bestaande is gemetseld wordt het vermoeden gewekt dat 1/3 van de huidige woning is ingebreed in een ouder staldeel. In de huidige woning is de oude structuur goed herkenbaar. In de breedte is deze in drieën verdeeld. Twee brede beuken met een voor en achtergedeelte en een smalle beuk aan de rechter kopgevel die in kleinere kamers is verdeeld. Van de oorspronkelijke twee kelders en opkamers is er na verbouwingen uit de jaren '60 nu enkel 1 klein deel overgebleven en is de rest in moderne slaapkamers omgevormd. Verlaagde plafonds verhullen daar de oude balklagen (0.03, 0.06, 0.07, 0.08 & 0.09).

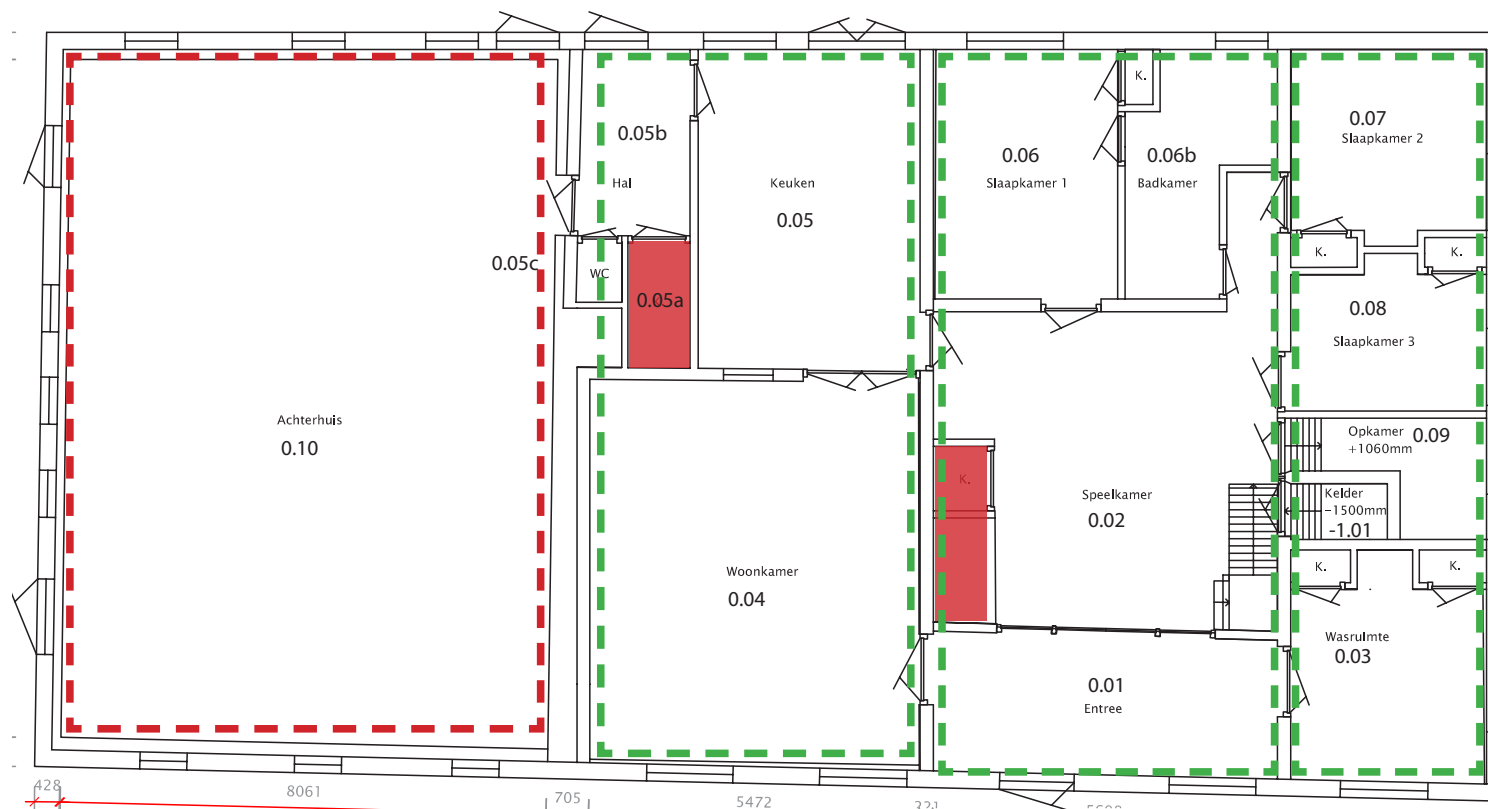
De hal is de enige ruimte met oude afwerkingen zoals deuren, vloer en betegelingen. Het houtwerk had eens een houtimitatie maar kreeg later vele kleuren waarvan verfsporen getuigen. Funda

De oude haard herkennen we nog aan de balk en schouwlijst. Deze is echter afgezaagd t.b.v. een inbouwkast. De plank met curves is later aangebracht.

Door de balklaag in de herd is een trap gestoken. Achter de vernieuwde deuren vind je de toegang tot de kelder en opkamer.

Keuken.

interieur: woonhuis

In de overige ruimtes zijn de constructieve moerbalken en kinderbinten zichtbaar. Naar de traditie van de jaren '40-'60 zijn deze van alle verflagen ontdaan. In de woonkamer en keuken zijn er voor de romantische beleving muurstijlen toegevoegd, die hebben geen constructieve functie. Buiten de zolderingen zijn er met uitzondering van de entreehal geen oude ruimteafwerkingen meer aanwezig. In de entreehal trekt de houten scheidingswand met dubbele deuren en het tegelwerk op wand en vloeren (terrazzotegels) de aandacht. De raambetimmeringen en de houten wand hebben oorspronkelijk een rood-bruine houtimitatie gehad. Op diverse plekken is te zien die afwerking vele malen met een voornamelijk groen kleurenpalet is overschilderd. In de keukenwand is de haardbalk vanuit de kast 0.05a nog te zien. De haardbalk in de kamer 0.02 is t.b.v. een inbouwkast ingekort. De schouwlijst is oud maar is later met een decoratieve plank aangevuld. De vloeren in de woning bestaan uit gebakken plavuizen of houten vloeren.

Aan weerskanten van de kelder zijn slaapkamers gemaakt. Verlaagde plafonds verhullen de oudere.

De ingekorte kelder heeft zijn gewelf behouden.

De kamers hebben nagenoeg allen oude eiken balklagen. De moerbalken hebben ter decoratie muurstijlen met schoren gekregen, deze zijn niet constructief.

De moerbalk en balklagen zijn het enige wat nog aan de oude stalfunctie herinnert.

interieur: voormalige stal / schuur

De huidige stal is enkel met een relatief recente zoldering (1930-1950) van de hooizolder afgesloten. De oude moerbalk is door twee eiken kolommen ondersteund. De hoogte geeft de hoogte van de voormalige zoldering aan. Een zolderluik is daarin opgenomen. Tussen de balken is een zachtboardplafond bevestigd. De buitenmuren zijn van een nieuw schoon metselwerk binnenblad voorzien zodat een spouw is ontstaan. Tegen het woonhuis zijn in deze voorzetwand grote blindnissen aangebracht. De vloer is voorzien van gebakken plavuizen.

De oude moerbalk wordt door twee eiken stijlen ondersteunt.

De afgeschoten kamertjes met muurstijlen tegen de kopgevel

Open zolder met rookkanalen.

interieur: zolders

Een grote sprong in de vloerniveaus van de zolder geven de tweedeling van het gebouw weer. Op deze scheiding zijn de restanten van een houten scheidingwand met deur te herkennen. Ooit heeft deze wand de scheiding gevormd tussend de hooizolder en de woonhuiszolder. Op een tweetal kamers na is de huidige zolder op het woonhuis ongedeeld. De kamers zijn omstreeks de jaren '60 uit houten wanden opgetrokken. In de open ruimte torenen de imposante rookkanalen tot in de nok. De wanden zijn voor de stevingheid hol en bol gemetseld en met eiken balken geschoord.

De dakconstructie bestaat uit eiken spanten die een samenstelling zijn van dekbalk-jukken waarop schaarspanten. Beiden zijn op enkele plaatsen door extra makelaars en tussenjukstijlen verstevigd. De jukken zijn met gehakte telmerken door de timmerlui gemerkt. We onderscheiden zo de spanten I t/m V. Er is daarbij geen onderscheid gemaakt tussen de voor en achterzijde van het gebouw. Het eerste spant staat op de hooizolder het laatste spant nabij de rechter kopgevel. Tussen dit laatste spant en de buitenmuur is op twee plaatsen een koppeling aangebracht die tegen muurstijlen zijn afgeschoord. Op de jukken en de dwarsbalk van de schaarspanten zijn flieringen gelegd.

Schaarspant V.

Spantconstructie op zolder boven stal. De stippellijn geeft de oude muurhoogte aan.

interieur: zolders

Die zijn met windschoren op de spanten afgeschoord. Omdat de bovenste flieringen niet tot de buitengevels reiken is het denkbaar dat het dak voorheen twee wolfseinden had. Aansluitend aan de muurverhoging aan de straatzijde is het dak aan het einde van de negentiende of begin van de 20e eeuw hoger gebracht. De constructie is met gordingen aangevuld. De oude flieringen zijn daarbij niet verwijderd. Later, vermoedelijk toen de betonnen dakpannen op het dak gelegd werden is er een tweede laag van rechtgezaagde gordingen aangebracht. Op die gordingen zijn nieuwe daksporen met panlatten bevestigd.

Restanten van scheidingwand tussen de zolders.

Het tegen een ouder rookkanaal aangemetseld derde rookkanaal

Detail van dekbalkjuk met telmerk IIII.

waardering:

Het monumentale gebouw Brouwersstraat 2 te Heeswijk-Dinther is als enige reliëk van de pre-negentiende eeuwse bebouwing in het oostelijke deel van de kern Dinther van stedenbouwkundig belang. Daarnaast heeft het gebouw als voormalige brouwerij een hoge sociaal-economische waarde.

hoofdvorm, structuur, constructie:

De hoofdvorm van de bouwmassa, en de oude structuur van het huis getuigen van een hoge monumentwaarde. De onderdelen die tot die oude structuur behoren zijn de buitengevels, dragende binnenmuren, kelder, vloerbalken en moerbalken, de hoofd-dakconstructie en de rookkanalen. In ruimtelijke zin is de scheiding tussen het woon- en bedrijfsgedeelte van belang en is de verdeling in drie traveeën en de tweebeukige opbouw van hoge waarde.

uiterlijk:

Het uiterlijk van het oude gebouw is het meest in de voor- en zijgevels gehandhaafd. De voorgevel heeft ter plaatse van het woonhuis nog zijn oude vensters met luiken en deurpartij. Het decoratieve beeld van het begin van de twintigste eeuw is vertegenwoordigd door de T-vensters met glas in lood en de decoratie in de gestucte kroonlijst. De invulling van de stalramen is recent en van geen monumentale waarde.

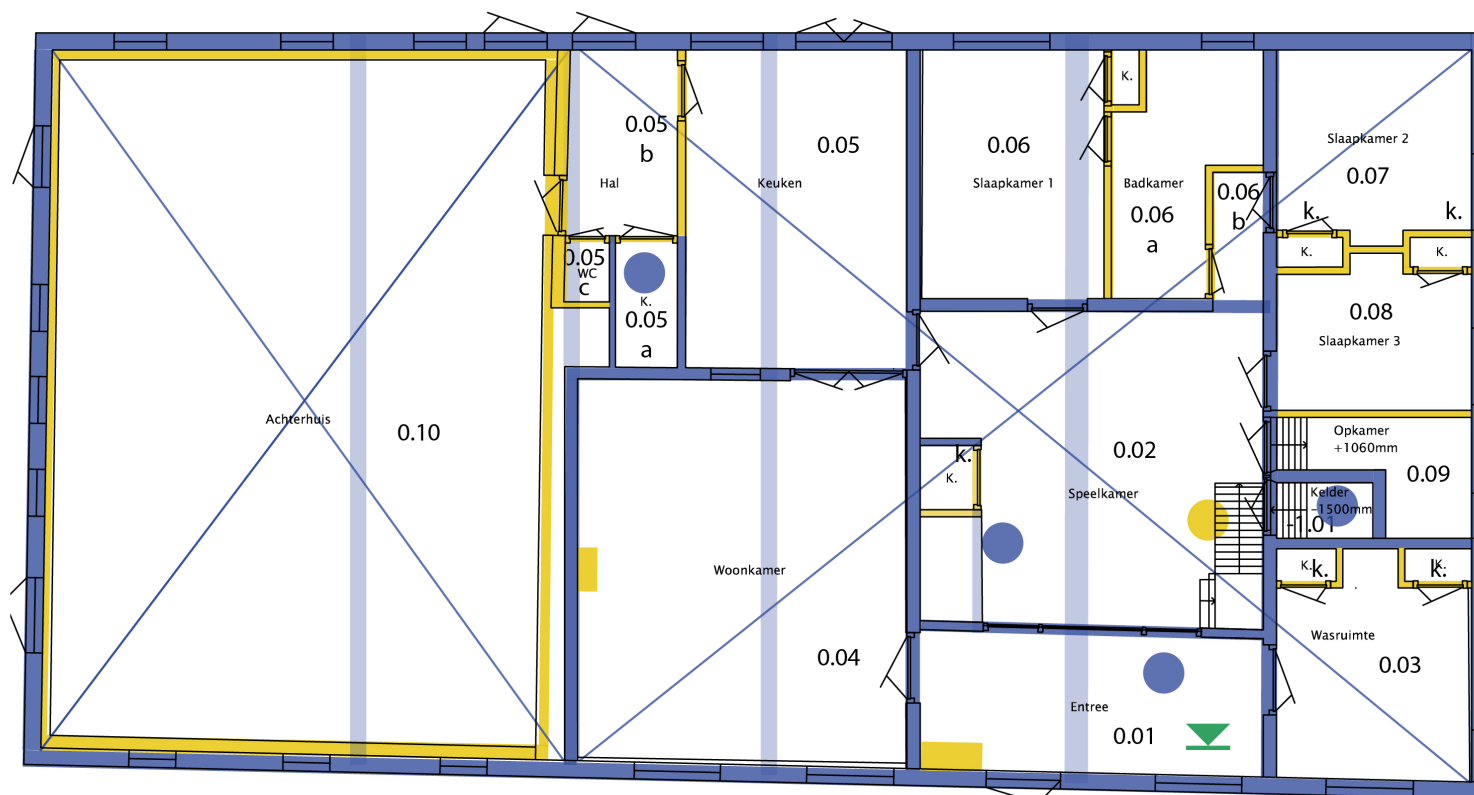
De rechter zijgevel geeft de oudste bouwsporen prijs. In de oude vermoedelijk achttiende eeuwse gevel tonen bouwsporen vooral ingrepen uit de vroege en late twintigste eeuw. Het smalle raam op de hoek moet aan het begin van de vorige eeuw voorzien hebben in de versterkte behoefte aan lichttoetreding. De laatste bouwphase is te herkennen aan de twee recent ingebrachte vensters ter plaatse van de vroegere opkamer / kelder. De bouwsporen van de kelder- en opkamervensters herinneren aan de vroegere situatie. De linker zijgevel wordt gekenmerkt door stal- en hooideuren die samen met de vensters getuigen van het agrarische verleden van het pand. De stalvensters zijn zoals in de voorgevel recent in hout uitgevoerd, naar het voorbeeld van de ijzeren stalvensters die aan het begin van de twintigste eeuw in de oude gevels moeten zijn ingebracht. De indeling van de achtergevel is relatief recent tot stand gekomen en heeft juist zijn karakter gekregen door de vele wijzigingen die zijn doorgevoerd. De huidige witte verflaag en het recente houtwerk in de gevelopeningen is van een indifferente waarde.

interieurelementen:

Het interieur ademt nu de sfeer van de jaren '70-'80 van de vorige eeuw. De structuur van het huis is goed intact, de afwerkingen zijn op die van de entreehal na volledig verdwenen. De balklagen en moerbalken zijn de dragers van de

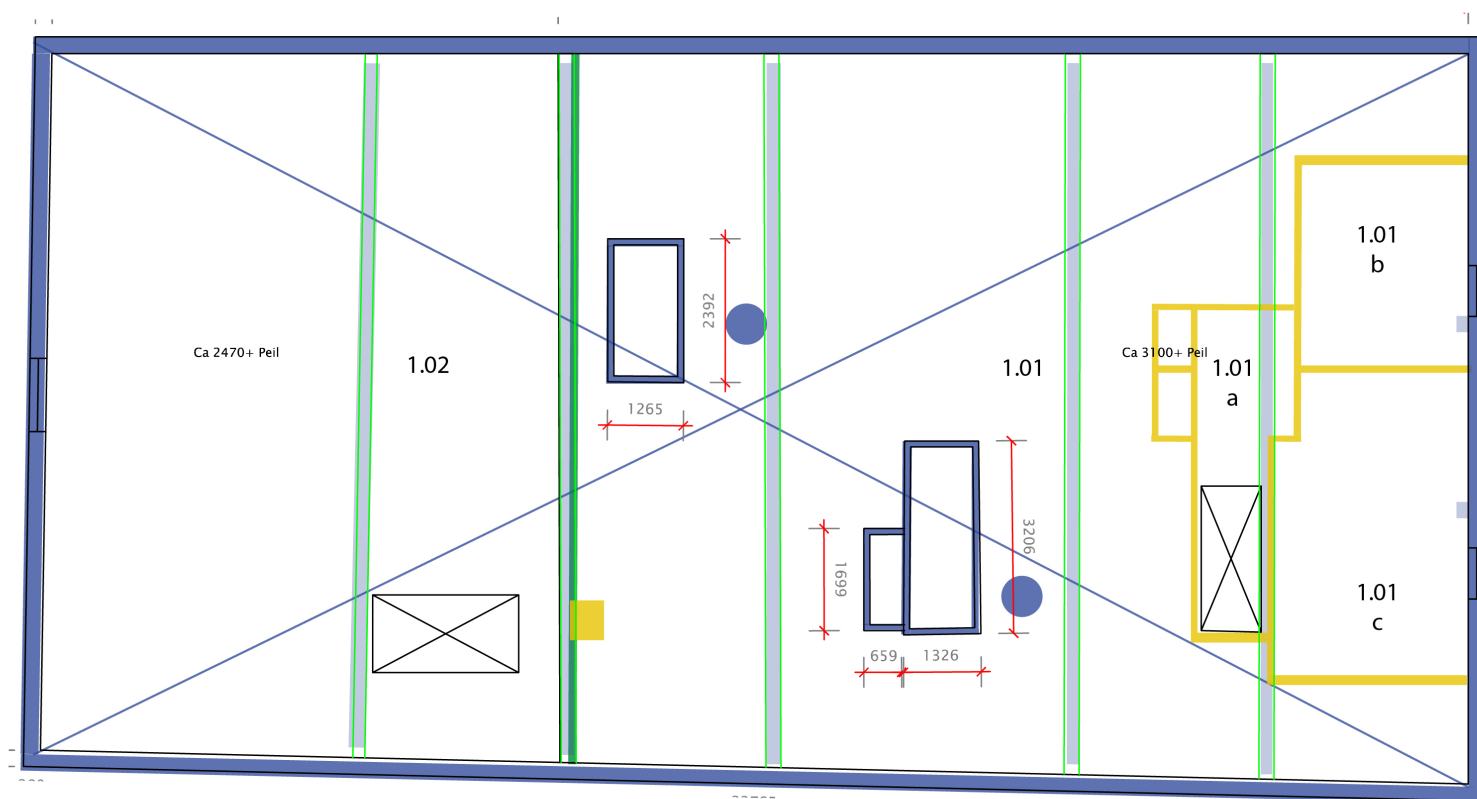
historische sfeer. De waardevolle interieurelementen zijn de hal met houten wand binnendeuren en tegelwerk op wanden en vloer. In het huis zijn van de oude waardevolle interieurelementen een deel van het tongewelf van de kelder gehandhaafd en zijn twee schouwen herkenbaar. De haardbalk van de keukenschouw is nu in de wand opgenomen (0.05a). Van de schouw in de kamer (0.02) is de originele schouwlijst nog deels intact.

- hoge monumentwaarde
- positieve monumentwaarde
- indifferente monumentwaarde
- vloer
- interieurelement
- balklaag of kapconstructie

- hoge monumentwaarde
- positieve monumentwaarde
- indifferente monumentwaarde
- vloer
- interieurelement
- balklaag of kapconstructie

Verdieping

John van Lierop

ARCHITECTUUR BOUWHISTORIE RESTAURATIE

info@johnvanlierop.com | www.johnvanlierop.com
06 5469 7524 | Jan Heijnsstraat 29 | 5041 GB Tilburg